

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta

Kuuleminen 1.12.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, sairausvakuutuslain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä apteekkimaksuista annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 106/2015) sekä tämän hallituksen esityksen täydentämisestä (HE 128/2015)

Hallituksen esitykset, joista sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää asiantuntijalausuntoa, koskevat valtiontalouden säästötavoitteita sairausvakuutuslain mukaisten matkakorvausten ja lääkekorvausten sekä yksityisen sairaanhoidon korvausten osalta.

Matkakustannusten osalta valtiontalouden 25 miljoonan euron säästötavoitteen saavuttamiseksi ehdotetaan omavastuuosuuksien korottamista noin 1.5-kertaisiksi ja vuotuisen omavastuuosuuteen noin 10 % korotusta. Matkakorvauksia maksetaan eniten pienituloisille kansalaisille, joten korotuksella olisi tuntuvin vaikutus heidän talouteensa. Vuotuisen omavastuun korotus on kuitenkin maltillisempi ja vaikuttaa muutosta kohtuullistavasti.

Hallitus on täydentävässä esityksessään puolittanut lääkekustannuksiin kohdistettavat säästöt, jolloin niiden vaikutukset jäävät aikaisemmin arvioitua lievemmiksi. Lääkekustannusten 25 miljoonan euron säästötavoitteen saavuttamiseksi muutettaisiin potilaille maksettavia lääkekorvauksia, laajennettaisiin viitehintajärjestelmää, otettaisiin käyttöön lääkevalmisteiden myyntiluvan haltijoita ja lääketukkukauppiaita koskeva palautusmaksu vuonna 2016 ja korotettaisiin vuonna 2016 perittäviä apteekkimaksuja.

Vuotuista alkuomavastuuta korotettaisiin aikaisemmin suunnitellusta poiketen 45 eurosta 50 euroon ja ylempään erityiskorvauksen oikeuttavien lääkkeiden lääkekohtaista omavastuuta 3 eurosta 4,5 euroon. Alkuomavastuu ei koskisi alle 18-vuotiaita. Nyt ehdotettujen muutosten arvioidaan nostavan lääkkeiden käyttäjien omavastuita keskimäärin 12 eurolla vuodessa. Simulaatiomallien mukaan nousu kohdistuisi erityisesti niihin, joilla on käytössään ylemmän erityiskorvausluokan lääkkeitä. Pienituloisten omavastuut kohoaisivat hieman enemmän kuin parempituloisten. Muutokset saattavat johtaa toimentulotuen tarpeen kasvuun.

Kuntaliitto kannattaa sitä, että puolet lääkekustannusten säästöistä kohdistetaan myyntiluvan haltijoihin, lääketukkukauppiaisiin sekä apteekkeihin. Ehdotuksen mukaisen palautusmaksun kautta kaikki lääkealan toimijat osallistuisivat säästötalkoisiin. Potilaiden hoidon kannalta on tärkeää, että korvattavien lääkkeiden valikoima säilyy kattavana. Palautusmaksu ei heikentäisi lääkeyritysten mahdollisuuksia kilpailla uusista tutkimuksista.

Apteekkimaksun väliaikainen korottaminen olisi kohtuullinen eikä koskisi lainkaan pienimpiä apteekkeja ja suosisi myös sellaisia apteekkilikkeitä, joilla on sivuapteekki. Tätä Kuntaliitto pitää hyvänä ajatellen apteekkipalveluiden kattavuuden turvaamista.

Hallitus ehdottaa myös, että sairausvakuutuslakia muutettaisiin siten, että vuonna 2016 sairausvakuutusrahaston työtulovakuutuksen menoja lisättäisiin 4.5 miljoonaa euroa. Rahoitus käytettäisiin harkinnanvaraiseen työssä jatkamista tukevaan kuntoutukseen, mitä Kuntaliitto pitää kannatettavana.

Hammashoidon korvauksiin on tarkoitus kohdentaa 40 miljoonan euron säästöt. Kela päättää myöhemmin korvaustaksoja vahvistaessaan säästöjen kohdentamisesta siten, että suun tutkimuksen korvaustaso säilytettäisiin nykyisellä tasolla. Hammashuollon korvaustaso oli vuonna 2014 keskimäärin 31 % ja vuonna 2015 enää 21 %. Nyt ehdotettu säästö alentaisi sitä edelleen 15 % tasolle.

Hammashuollossa yksityissektorin merkitys palvelujen tarjoajana on suuri. Korvaustason alen taminen lisää kunnallisen hammashuollon kysyntää ja kasvattaa kuntien kustannuksia. Uusien asiakkaiden määrät ovat jo vuoden 2015 aikana toteutettujen säästöjen seurauksena selkeästi lisääntyneet. Jos noin 15 % yksityisten hammaslääkäreiden asiakkaista siirtyisi kunnallisen hammashoidon piiriin, kuntien kustannusten kasvu olisi arviolta 40 miljoonaa euroa.

Yksityislääkäriin palkkioiden sekä sairaanhoidon ja tutkimusten korvausmenoja on tarkoitus vähentää 38 miljoonaa euroa. Näitä korvauksia saavat eniten hyvätuloiset ja taksojen jälkeensä jääneisyyden takia korvausten merkitys on ollut vähäinen. Vuonna 2014 keskimääräinen korvaustaso oli 21 % ja nyt suunnitellut leikkaukset pudottaisivat sen 15 %:iin.

Kuntaliitto esittää harkittavaksi, että yksityislääkäriin palkkioiden sekä yksityisen sairaanhoidon ja tutkimusten korvauksista nykyisessä muodossaan luovuttaisiin jopa kokonaan. Saatua säästöä voitaisiin kohdentaa hammashoidon korvaustason säilyttämiseen. Osa voitaisiin suunnata silmälääkäreiden ja gynekologien vastaanotoillaan antaman hoidon korvauksiin, koska näitä palveluja ei julkisella sektorilla käytännössä ole juurikaan tarjolla. Näin Kelan korvaukset kohdentuisivat nykyistä paremmin täydentämään julkista palveluvalikoimaa.

Kuntaliitto kannattaa valtiontalouden säästöjä, mutta edellyttää, että niiden vaikutuksia kuntatalouteen seurataan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Päivi Koivuranta-Vaara
LKT, hallintoylilääkäri